

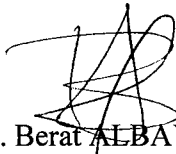
Sayı : 64272063-610-**23262**
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-6406)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 22.06.2016 tarihli ve 43452547-120.07-42799 sayılı yazısı.

Ankara Milletvekili Sayın Şenal SARIHAN'ın tarafıma tevcih ettiği 7/6406 esas numaralı yazılı soru önergesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği ekte cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Berat ALBAYRAK
Bakan

Ek :7-6406 Esas Nolu Önerge Cevabı

Sorular 1, 2, 3:

Dünya fosil yakıtları terk etmekte, yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmektedir. Güneş, rüzgâr, biokütle, gelgit, dalga enerjisini kullanmaya yönelik projeleri hayata geçirilmekte, uluslararası fonlar, paralarını termik santrallardan çekmektedir. İngiltere, Portekiz, Finlandiya, Avusturya'da kömürü 2020'li yıllarda terk etmeyi planlamaktadır. Türkiye ise enerji politikalarını ithal ya da kalitesi düşük yerli linyit /kömür ve nükleer üzerine inşa etmeye devam etmektedir. 80 yeni termik santral projesini hayata geçirmeye, 21 olan termik santralini 101'e çıkarmayı planlamaktadır. Çernobii gibi acı bir tecrübe ile, yaratacağı tehlike, yayacağı radyasyonun bilindiği ve en önemlisi pahalı olması karşısında, dünya ülkelerinin vazgeçmeye başladığı nükleer santral yapımında ısrar etmekte, 2022 yılında nükleer enerji üretmeyi amaçlamaktadır. Kırk yıldır nükleer santrallara sahip Almanya, 2022 yılında bu santralleri kapatmayı planlamaktadır. Almanya nükleer santralların yerine Türkiye'den da az sahip olduğu güneşe yönelmekte, rüzgârla çalışan yatırımlara öncelik vermektedir. Almanya, Türkiye'deki güneşin yarısına bile sahip değilken güneş enerjisindeki kurulu gücü Türkiye'nin tam yüz katı durumundadır. Türkiye'nin toplam elektrik enerjisi kurulu gücü 73 bin MW tır. Güneş enerjisinin toplam içindeki payı ise sadece yüzde 0,4 oranındadır. Almanya'nın güneş enerjisinde kurulu gücü 39 bin MW dolayındadır. Türkiye, son derece kirli, pahalı ve tehlikeli olan nükleer santrallar yerine, bol potansiyele sahip güneş, rüzgâr ve jeotermal enerjiye yönelmeyi ertelemektedir. Yenilenebilir enerji (rüzgar ve güneş) kaynaklarının rekabeti, teşvik edilmesi, korunması, kullanılması ve sertifikasyonu uygulama yönetmeliklerini 2013 yılında, elektrik dağıtımı, bağlantı, sistem kullanımı, şebeke kodu bildirim, ithalat ve ihracat ile tüketici hizmetleri yönetmelikleri de 2014 'te kabul edilmiş bulunmaktadır. Ancak mevzuatın karışık olması ve bürokratik işlemlerin çok uzun sürmesi ve bu durumun maliyetleri arttırması nedeniyle girişimci sayısı ve kapasite çok az kalmıştır. Güneş enerjisinden fotovoltaik panel kurmak için bürokratik işlemler en az bir yıl sürmekte, sistem bedeli kadar, bürokratik sürece para harcanması gerekmektedir. Bu durum, ucuz teknolojisi ile yerli yatırım ve istihdam potansiyeli büyük bir alanı; bu yıl teşviksiz sisteme geçecek olan Avrupa karşısında, dezavantajlı konuma sokmaktadır.

Bu çerçevede;

- Ülkemizde bulunan güneş, rüzgâr ve jeotermal kaynaklarından daha fazla yararlanılması için bakanlığınızın yaptığı çalışmalar nelerdir?
- Hazırlanan eylem planları bulunmakta mıdır?
- Bu yenilenebilir enerjileri kullanmaya yönelik, hangi projelerin nerede hayata geçirilmesi planlanmaktadır?

Cevaplar 1, 2, 3:

Bakanlığımızın Stratejik Planı ile Elektrik Enerjisi Piyasası ve Arz Güvenliği Strateji Belgesi çerçevesinde, yenilenebilir enerjiden elektrik üretiminin artırılmasına yönelik çalışmalarımız devam etmekte olup, bu kapsamda 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun ile gerek üretilen elektrik enerjisinin uygulama fiyatları üzerinden alım garantisi ile desteklenmesi gerekse kullanılan mekanik/elektro-mekanik aksamın yurt içinde imal edilmesi halinde verilen destekler ile söz konusu enerji kaynağından daha fazla yararlanılması amaçlanmaktadır. Mevcut kurulu güç içindeki yenilenebilir oranımız da her geçen yıl artış göstermektedir.

Bunun yanı sıra, 17.06.2016 tarihli ve 29745 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Elektrik Piyasası Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile sektöre katkı sağlayıcı ve yenilenebilir enerji kaynaklarımızdan daha fazla yararlanılmasını temin edici düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Bu kapsamda, var olan yenilenebilir kapasitenin piyasa şartlarında daha etkin çalışması sağlanırken, yeni yapılacak olan tesisler için Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları oluşturulmuştur. Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları

kapsamında yapılacak yatırımlarda, hem yenilenebilir kapasitenin artırılması hem de bu alanlarda kurulacak tesislerde kullanılacak ekipmanın azami ölçüde yerli üretiminin sağlanması amaçlanmıştır. Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları modelinde yenilenebilir kapsamına giren yeni yatırımların finansmanı için gerekli birim fiyat, Bakanlık tarafından belirlenecek tavan fiyat üzerinden eksiltme sureti ile yapılacak yarışma ile ortaya çıkacaktır. Ayrıca Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları kapsamı dışında kalan yenilenebilir enerji yatırımları için, saha işlemlerine yönelik süreçler ile bağlantı kapasitesi tahsis edileceklerle ilişkin Türkiye Elektrik İletim A.Ş. tarafından yapılacak yarışma modelinde değişikliğe gidilmiştir. Lisanssız yenilenebilir yatırımları açısından ise sistemde var olan aksaklıkların giderilmesi, şeffaflığın sağlanması ve sürecin daha sağlıklı işletilmesi için düzenlemeler yapılmıştır.

Ülkemizde yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimine yönelik yatırımlar özel sektör tarafından yapılmaktadır. Söz konusu yatırımlar 1 MW'lık kurulu kapasiteye kadar lisans alma ve şirket kurma yükümlülüğünden muaf olarak veya 1 MW üzeri kurulu güç için Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan (EPDK) üretim lisansı almak şartıyla gerçekleştirilebilmektedir. Bu alandaki yatırımlar fiziki ve ekonomik koşullar dikkate alınarak ve özellikle yenilenebilir kaynağın yoğun olduğu bölgelerde gerçekleştirilmektedir. Rüzgar enerjisi kaynağına dayalı üretim tesisleri daha çok Batı Anadolu'da, güneş santralleri ülkemizin güney kesimlerinde, jeotermal enerjiye dayalı elektrik üretim tesisleri ise jeotermal potansiyeli açısından zengin Gediz ve Büyük Menderes grabenleri çevresinde yoğunlaşmıştır. Önümüzdeki dönemlerde de yine potansiyel olarak zengin bölgelerin değerlendirilmesi ve bunların yanında nispeten daha az potansiyele sahip bölgelerde de yatırımların gerçekleştirilmesi öngörülmektedir. Ayrıca güneş enerjisi potansiyeli bakımından zengin ve güneş panellerinin kurulumu açısından elverişli bir bölge olan Konya, Karapınar'da Karapınar Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı (YEKA) ilan edilmiştir. Söz konusu YEKA ilanı ile bu bölgede büyük ölçekli güneş santralleri projelendirilecektir.

Sorular 4, 5:

-Bu projeler için Bakanlığımızın ayırdığı bütçe ve fon miktarı nedir?

-Bu alanda uluslararası fonların desteklediği projeler var mıdır?

Cevaplar 4, 5:

Ülkemizin hidrolik, rüzgâr, jeotermal, güneş, biyokütle ve diğer yenilenebilir enerji kaynaklarının yatırıma dönüştürülmesi amacıyla yürütülen projeler özel sektör marifetiyle olmaktadır. Bakanlığımız bu tür projelere Ar-Ge desteği vermekte olup, bunu için 2016 Yılı Yatırım Programında toplam 5.070.000 TL ödenek ayırmıştır.

Ülkemizde yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimine yönelik alım garantisi sağlanmakta olup sabit fiyat üzerinden üretilen elektriğin satım alımı ile yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretimi gerçekleştiren yatırımcılar desteklenmektedir. 31/12/2020 tarihine kadar işletmeye girecek olan Yenilenebilir Enerji Destekleme Mekanizmasına tabi üretim lisansı sahipleri için 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanuna ekli I sayılı Cetvelde yer alan fiyatlar, on yıl süreyle uygulanmaktadır.

Dünya Bankası, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası gibi uluslararası finans kuruluşları proje yatırım maliyetinin büyüklüğüne göre yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı yatırımlara doğrudan veya ülkemizdeki bankalar aracılığıyla finansman sağlanabilmektedir. Öte yandan, özel sektör jeotermal enerji yatırımlarının artırılması amacıyla kaynak arama aşamasında risklerin azaltılması için Risk Paylaşım Mekanizması ve kaynak geliştirme faaliyetlerine yönelik kredi imkânını içeren Jeotermal Enerji Geliştirme Projesi geliştirilmiştir. Proje, Dünya

Bankasından sağlanan 250 milyon ABD Doları tutarında kredi ve Temiz Teknoloji Fonundan 39,8 milyon ABD Doları tutarında hibe ile finanse edilecektir.

Soru 6:

-Yenilenebilir enerji kaynaklarının teşvik edilmesi, korunması, kullanılması ve sertifikasyonu ile dağıtımı, bağlantı, sistem kullanımı, şebeke kodu bildirim, ithalat ve ihracat ile tüketici hizmetlerine ilişkin mevzuat ve prosedürün hızlandırılması ve basitleştirilmesi için neler yapılması planlanmaktadır?

Cevap 6:

Yenilenebilir Enerji Destekleme Mekanizması ile yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı yatırımlara hali hazırda önemli bir destek sağlanmaktadır. Bu teşvik mekanizmasının başarıyla işlediği yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelik yatırımlara olan talebin yoğunluğundan da görülebilmektedir. Bakanlığımız bünyesinde yenilenebilir enerji kaynaklarından azami düzeyde faydalanmaya yönelik politikalar ve yol haritalarının belirlenmesinin yanı sıra mevzuatsal güncellemeler gerçekleştirilmektedir. Önümüzdeki dönemlerde yenilenebilir enerji kaynaklarının korunması ve bu kaynaklardan daha çok faydalanabilmek amacıyla Karapınar yanında önemli kaynak potansiyeline sahip yeni alanlarında Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları olarak ilan edilmesi planlanmaktadır.

Sorular 7, 9, 10, 11:

- Termik santrallerin sayısının artırılarak, 101 çıkarılması halinde bunun sağlık, çevre ve özellikle hava kirliliği bakımından sonuçlarının ne olacağına ilişkin değerlendirme analizleri yapılmış mıdır?
- Bugün Türkiye’de hava kirliliğinin neden olduğu yıllık 11 milyar liraya kadar varan sağlık maliyetinin, o durumda ne olacağına ilişkin bir araştırma yapılmış mıdır?
- Tarımın ve tarımsal kayıpların ne olacağına dair bir analiz yapılmakta mıdır?
- Kömüre dayalı mevcut enerji politikalarının insan da dahil olmak üzere tüm canlılar ve çevre üzerinde giderek artan etkilerinden korunmak için, bakanlığınızın yaptığı çalışmalar ve /veya planlamalar nelerdir?

Cevaplar 7, 9, 10, 11:

Enerji yatırımlarının çevreye getirdikleri etkilerin en az seviyede tutulmasına azami önem gösterilmektedir. Enerji yatırımları gerçekleştirilirken, çevre konusunun göz ardı edilmesi mümkün değildir. Bu kapsamda; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından koordine edilen ve yatırımın gerçekleştirilmesi için bir nevi “izin” anlamı taşıyan “Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED)” sürecinde Bakanlığımız öncelikle ilgili enerji yatırımına ilişkin görüşünü resmi kanallar ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığına iletmektedir. Bunun ardından, Bakanlığımız personelleri yine Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hem merkezde hem de yatırımın yapılacağı yerde düzenlenen “Halkın Katılımı Toplantıları” na katılım sağlamaktadırlar. Yatırım gerçekleştirildikten sonra, Bakanlığımız personelleri tarafından gerçekleştirilen “kabul” sürecinde de, çevre mevzuatı kapsamında gerekli testler yapılmakta ve mevzuatta belirlenen çevre değerleri aşılmadığı görüldükten sonra “Kabul Tutanağı” düzenlenerek, denetim ilgili İl Valiliklerine devredilmektedir.

Soru 8:

-Kaç bin kişinin solunum yolları hastalıklarına ya da kansere yakalanacağına ilişkin tahmini verileri ortaya koyan bir çalışma yapılmış mıdır?

Cevap 8:

Konu Sağlık Bakanlığı'nın görev alanına girmektedir.

Sorular 12, 13:

-Türkiye'nin önümüzdeki 10 yıl içerisinde rüzgâr; güneş ve jeotermal başta olmak üzere yenilenebilir enerjiyi öne çıkaran bir enerji politikası izlemesinin maliyeti, hayata geçirilmesi planlanmakta olan 80 termik santralden ve kömüre dayalı enerji politikalarından daha mı maliyetlidir?

-2016 yılında a fosil yakıtlara verilmesi planlanan toplam teşvik miktarı kaç milyon TL'dir? Fosil yakıtlara verilen doğrudan veya dolaylı teşviklerin kaldırılması, bunların yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılmasına ilişkin projelere verilmesi amaçlı çalışmalar yapılmakta veya planlanmakta mıdır?

Cevaplar 12, 13:

Ülkemizde son on yılda çok sayıda rüzgâr enerjisine dayalı (RES) üretim tesisinin yatırımı yapılarak işletmeye alınmış olup 2016 Yılı Mayıs Ayı sonu itibariyle kurulu güçleri toplamı 4.593,4 MWe olan RES işletmede bulunmaktadır. Ayrıca çok sayıda RES projesi de yatırım aşamasında bulunmaktadır. Güneş enerjisinin kullanıldığı elektrik üretim tesislerinin (GES) gelişimi ise ülkemizde yeni yeni başlamaktadır. Kurulu/kurulması planlanan termik santrallerde başta doğalgaz olmak üzere, yerli ve ithal kömür gibi çeşitli fosil yakıtlar kullanılmaktadır. Başta arz güvenliğinin temini olmak üzere, baz yük santrallerinde kaynak çeşitliliğinin oluşturulması, ülkemizin hedeflemiş olduğu yenilenebilir kaynaklara dayalı kurulu kapasitesinin regülasyonunun sağlanabilmesi önem arz etmektedir. Her ne kadar teknolojik gelişmelerle son yıllarda yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretim santrallerinin elektrik üretim maliyetleri düşse de halen termik santrallere göre daha pahalı bir elektrik üretim yöntemidir.

Yenilenebilir yatırımcıları için ancak alım garantisi ile yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretimi elverişli olmaktadır. Bakanlık politikalarımız içerisinde tek bir enerji kaynağına bağlı olmak yer almamakta olup üretimin çeşitlendirilmesi bakanlığımızın temel prensiplerindendir. Bu bağlamda yalnızca termik santrallere değil yenilenebilir enerji kaynaklı üretime de gereken önem verilmekte ve bu alandaki yatırımların artırılması için politika izlenmektedir.